

Modern Hayvan Hastanesinin Hasta Profiline, Eğitime ve Hasta Sahiplerinin Memnuniyetine Etkisi

Hasan BATMAZ¹ Nuran BAYRAM² Engin KENNERMAN¹
Ebru YALÇIN¹ Ayşin ŞEN³

Geliş Tarihi: 06.03.2012
Kabul Tarihi: 20.03.2012

Özet: Bu çalışma, modern hayvan hastanesinin hasta profiline, veteriner hekimlik eğitimine etkisi ile birlikte hasta sahiplerinin memnuniyetinin değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda yeterli fiziki ve teknik olanaklara sahip hastanenin hasta profili üzerine de olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenci ve hasta sahipleri anket sonuçlarına göre öğrencilerin ve hasta sahiplerinin hastanenin fiziki, teknik olanaklarından ve çalışanlardan memnun olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hayvan Hastanesi, eğitim, hasta sahipleri, memnuniyet, hasta profili.

Effects of Modern Animal Hospital on Education, Variety of Patients and Owners Satisfaction

Abstract: Aim of this study is to search effects of modern animal hospital on education of veterinary medicine, variety of patients while evaluating owners satisfaction. As a result of this study it has been seen that a hospital with adequate physical and technical facilities would create positive effects on patient profile. Also according to the owners and students questionere results, both students and owners found hospitals staff and hospitals physical and technical facilities satisfactory.

Key Words: Animal Hospital, education, patient owners, satisfaction, owner profile.

Giriş

Günümüzde Veteriner Hekimlik gelişen bilim ve teknoloji sonucu diğer alanlarda olduğu gibi hızla gelişmektedir. Bu gelişmenin takip edilebilmesi ve asgari düzeyde şartlara uyum gösterilebilmesi için ülkemizdeki Veteriner Fakülteleri Avrupa Veteriner Eğitim Kurumları Birliği (EAEVE) tarafından değerlendirilmektedir². Veteriner Hekimliğinin en büyük uğraş alanı klinik hekimliğidir ve bunun sonucu olarak çiftlik hayvanları, at, köpek-kedi ve egzotik hayvan hastalıkları olarak tür bazında uzman-

laşma gerekmektedir. Bu hizmetin verilebilmesi için türler ve ilgili alanlarda yetişmiş, deneyimli akademisyen ve klinisyenlere gereksinim duyulmaktadır^{1,8}. Bu kişilerin doğru tanı ve başarılı sonuç alabilmeleri de uygun fiziki şartlar ve ekipmanla mümkün olmaktadır. Olanakların iyi düzeyde olması durumunda, daha çok hastaya hizmet verilmekte ve özel veteriner kliniklerinden de hasta gönderilmektedir. Böyle bir merkezin, eğitim kurumu bünyesinde bulunmasının diğer önemli katkısı ise eğitim alanındadır. Hayvan türlerine göre düzenlenmiş hayvan hastanesine daha çok komplike olgu gelmesi ve

¹ Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Görükle Kampüsü, 16059, Bursa, Türkiye. hbatmaz@uludag.edu.tr

² Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, Görükle Kampüsü, 16059, Bursa, Türkiye.

³ Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Görükle Kampüsü, 16059, Bursa, Türkiye.

alanlarında uzman ve deneyimli akademik klinik hekimlerin müdahaleleri sonucunda öğrencinin eğitim seviyesi de yükselmektedir^{4,6}.

Bu gerekçelerle modern bir hayvan hastanesinin yeterli fiziki olanaklar ve ekipman ile deneyimli kadroya gereksinimi bulunmaktadır. Bu düşünce ile, Üniversitemiz Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'nin yeterli fiziki mekan ve alanlarında uzmanlaşmış ve deneyimli akademik klinisyen yanında, bu hizmette kullanılacak alet ekipmana gereksiniminin sağlanmasının hasta profiline etkisi, eğitime ve hasta sahiplerine memnuniyetinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot

Çalışmanın materyalini 2008-2010 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin 4. ve 5. sınıflarında okuyan öğrencilere yapılan anketler, Hayvan Hastanesi'ne gelen hasta sahiplerinin anketleri ve 2006-2010 yılları arasındaki hasta kayıtları oluşturmuştur.

Toplam 478 öğrenciye yapılan ankette sorulan 24 soru;

1. Hastanenin eğitimi açısından memnuniyet
2. Hastanenin fiziki ve teknik koşulları açısından memnuniyet olarak gruplandırılmış ve toplamı da genel memnuniyet olarak değerlendirilmiştir.

Toplam 111 hasta sahibine yapılan ankette sorulan 17 soru da;

1. Hekim ve yardımcı personelden memnuniyet
2. Hastanenin fiziksel koşullarından memnuniyet
3. Hastanenin teknik donanımından memnuniyet

olarak gruplandırılmış ve toplamı da genel memnuniyet olarak değerlendirilmiştir.

Hasta sayılarını karşılaştırmak için 2006-2007 yıllarında şehir merkezinde Merinos semtinde bulunan eski kliniklerin ve 2008-2010 yıllarında Uludağ Üniversitesi Kampüsü'nde bulunan hayvan hastanesinin kayıtları kullanılmıştır. Ayrıca mesai saatleri dışında nöbet hizmeti verilen Acil Kliniği'ne getirilen hasta sayıları karşılaştırılmıştır. Hasta profilini değerlendirmek amacı ile, Merinos'ta bulunan kliniklerde hizmet verilen son yıl olan 2007 yılı ve hastanede 2010 yılında İç Hastalıkları Kliniği'ne getirilen köpek ve kedilerin sayıları ve hastalıkları açısından karşılaştırılma yapılmıştır. Bunlara ek olarak, 2007-2010 yılları arasındaki rönt-

gen sayıları ve 2005-2006 ile 2008-2010 yıllarındaki otopsi sayıları ele alınmıştır.

Anket sonuçlarının istatistiki değerlendirilmesinde varyans analizi (ANOVA) testinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin hangi yıllarda memnuniyet düzeylerinde farklılık olup olmadığını bulmak amacıyla PostHoc testleri içerisinde Tukey testi yapılmıştır.

Bulgular

A-Öğrenci Anketleri

Çalışmaya katılan öğrencilerin GANO'su 1,72-3,90 arasında değişip ortalama GANO 2,64±,50 olarak elde edilmiştir. Çalışmaya 114 kız (%23.8), 364 erkek (%76.2) öğrenci katılmış olup, 289'u (%60.5) 4.sınıf, 189'u (%39.5) 5.sınıfta öğrenim görmektedir.

2008-2010 yıllarında 4. ve 5. sınıfta okuyan öğrencilere hem yeni hizmete giren hastane hem de Merinos'taki klinikler ile ilgili anket soruları sorulmuştur. 2008 yılında 41, 2009 yılında 290 öğrenci ankete katılmıştır. 2010 yılında 147 öğrenci hastanede eğitim alırken Merinos'taki kliniklerde sadece 40 öğrenci eğitim almıştır. Öğrencilerin hastane memnuniyeti ile ilgili sonuçları Tablo 1 ve 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin yıllar bazında hastane ve kliniklerden memnuniyetinin değerlendirmesi (n= 849)

Table 1. Assessment of students' satisfaction about hospitals and clinics based on years

Faktörler	Yıllar			F	p
	2008 (n=41)	2009 (n=290)	2010 (n=147)		
Hastanenin eğitimi açısından memnuniyet	3,89±,71	3,43±,67	3,35±,63	10,170	,000
Hastanenin fiziki ve teknik koşulları açısından memnuniyet	4,12±,71	3,86±,60	3,73±,49	10,765	,000
Genel memnuniyet	4,03±,67	3,70±,57	3,59±,50	7,544	,001
	2008 (n=41)	2009 (n=290)	2010 (n=40)	F	p
Kliniklerin eğitimi açısından memnuniyet	3,22±,85	3,01±,66	2,98±,55	,419	,658
Kliniklerin fiziki ve teknik koşulları açısından memnuniyet	2,71±,91	2,75±,78	2,63±,62	1,896	,152
Genel memnuniyet	2,90±,83	2,85±,67	2,76±,56	,412	,663

Tablo 2. Öğrencilerin hastane ve kliniklerden memnuniyetinin değerlendirilmesi

Table 2. Assessment of students' satisfaction about hospitals and clinics

Faktörler	Yer			t	p
	Hastane (n=478)	Klinikler (n=371)			
Eğitimi açısından memnuniyet	3,45±,68	3,03±,67	19,565	,000	
Fiziki ve teknik koşullar açısından memnuniyet	3,84±,59	2,73±,78	8,936	,000	
Genel memnuniyet	3,69±,57	2,84±,67	23,019	,000	

Yapılan Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda öğrencilerin yıllar bazında hastanenin memnuniyetinin değerlendirilmesinde faktörler bazında istatistiksel olarak %0.1 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Tablo 1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin 2008 yılında, hastanenin eğitimi açısından memnuniyet düzeyleri, hastanenin fiziki ve teknik koşulları açısından memnuniyet düzeyleri ve hastaneden genel memnuniyet düzeyleri 2009 ve 2010 yıllarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin yıllar bazında Merinos'taki kliniklerden memnuniyetlerinin değerlendirilmesinde faktörler bazında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin 3 yılda toplam olarak hastane ve kliniklerdeki memnuniyetlerinin karşılaştırılması Tablo 2'de sunulmuştur. Öğrencilerin hastane ve klinikleri karşılaştırması sonucunda tüm faktörlerde istatistiksel olarak %0.1 anlamlılık düzeyinde farklılıklar saptanmıştır. Buna göre, öğrencilerin hastanenin fiziki ve teknik koşulları, eğitim ve genel memnuniyet düzeyleri kliniklerdeki memnuniyet düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin hastane ve kliniklere ait 3 alandaki memnuniyet düzeyleri sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak %0.1 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılıklar göstermiştir. Buna göre, 5. sınıf öğrencilerin hastanenin ve kliniklerin eğitimi açısından memnuniyet düzeyleri 4. sınıf öğrencilerin memnuniyet düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur.

B-Hasta Sahibi Anketleri

Hasta sahiplerinin hastaneden memnuniyeti ile ilgili değerlendirme sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Tüm hasta sahiplerinin yıllar bazında hastanenin memnuniyetinin değerlendirilmesinde faktörler bazında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Hasta sahipleri anketine katılanlardan 41 adeti daha önce kliniklerden de hizmet aldığı için her iki yeri karşı-

laştırmış ve sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir. Hasta sahiplerinin hastane ve klinikleri karşılaştırması sonucunda tüm faktörlerde istatistiksel olarak %0.1 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre hasta sahipleri, hekim ve yardımcı personel, sunulan hizmet ve teknik donanım yönünden kliniklere kıyasla hastaneden daha fazla memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3. Hasta sahiplerinin yıllar bazında hastane memnuniyetini değerlendirmesi (n = 111)

Table 3. Assessment of animal owners' satisfaction about hospitals and clinics based on years.

Faktörler	Yıllar			F	p
	2008 (n=56)	2009 (n=33)	2010 (n=22)		
Hekim ve yardımcı personelden memnuniyet	4,35±,47	4,50±,46	4,53±,41	1,012	,367
Hastanenin fiziksel koşullarından memnuniyet	4,43±,56	4,51±,51	4,62±,45	1,219	,300
Hastanenin teknik donanımından memnuniyet	4,44±,48	4,54±,47	4,61±,43	2,530	,084
Genel memnuniyet	4,18±,65	4,46±,56	4,37±,50	1,942	,148

Tablo 4. Hasta sahiplerinin hastane ve kliniklerden memnuniyetinin değerlendirilmesi

Table 4. Assessment of animal owners' satisfaction about hospitals and clinics

Faktörler	Yer			t	p
	Hastane (n=41)	Klinikler (n=41)			
Hekim ve yardımcı personelden memnuniyet	4,52±,55	3,80±,99	4,014	,000	
Hastanenin fiziksel koşullarından memnuniyet	4,49±,49	3,71±,95	4,690	,000	
Hastanenin teknik donanımından memnuniyet	4,31±,58	3,56±,91	4,456	,000	
Genel memnuniyet	4,44±,46	3,69±,88	4,820	,000	

C-Hasta Sayıları ve Profili

Fakülte Klinikleri'ne ve Hayvan Hastanesi'ne 2006-2010 yıllarında getirilen hayvan sayıları Tablo 5'te, aynı yıllarda nöbet hizmeti sırasında getirilen hayvan sayıları da Tablo 6'da sunulmuştur. Hasta sayılarının Merinos'taki kliniklerde en yüksek 2007 yılında, hastanede ise 2008 yılında olduğu görülmektedir. Tablo 6'da gösterildiği gibi nöbet sırasında en yüksek sayı hastanenin hizmete girdiği 2008 yılında olmuştur.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, 2007 yılında eski kliniklere göre 2010 yılında hastanede köpeklerde enfeksiyon, kalp ve endokrin hastalıklarda artış; genel kontrol ve endoparaziter hastalıklarda azalma dikkati çekmiştir. 2007 yılına göre 2010 yılında kedilerde genel olarak büyük değişiklik dikkati çekmezken, davranış bozukluğunda artış gözlenmiştir.

2007 yılında Merinos’taki kliniklerde toplam 950 hastaya röntgen çekilirken, hayvan hastanesinde 2008 yılında 898, 2009 yılında 1015 ve 2010 yılında 1339 hastaya röntgen çekilmiştir. Nekropsi sayıları ise; kliniklerde 2005 yılında 94, 2006 yılında 121 olurken; hayvan hastanesinde 2008 yılında 186, 2009 yılında 199 ve 2010 yılında 252’ye ulaşmıştır.

Tablo 5. 2006-2010 yıllarında muayene ve tedavi yapılan toplam hayvan sayıları

Table 5. The total number of animals examined and treated between 2006-2010 years

Yıl	At	Sığır	Koyun-Keçi	Köpek (Aşı-%)	Kedi (Aşı-%)	Diğer	Toplam
2006	103	738	263	1237 (869-%70.25)	571 (129-%22.59)	125	4035
2007	273	2800	639	2786 (1082-%38.83)	813 (153-%18.81)	269	7580
2008	277	1332	527	2071 (743-%35.87)	668 (162-%24.45)	224	5099
2009	181	915	1042	1029 (398-%38.67)	638 (132-%20.68)	248	4653
2010	269	1389	390	1765 (364-%20.62)	718 (119-%16.57)	247	4778

Tablo 6. 2006-2010 yıllarında nöbet sırasında getirilen hasta sayıları

Table 6. Number of patients brought to Emergency Clinic between 2006-2010 years

Yıl	At	Sığır	Koyun-Keçi	Köpek (Aşı-%)	Kedi (Aşı-%)	Diğer	Toplam
2006	1	12	17	274 (190-%69.34)	108 (12-%11.11)	10	624
2007	1	9	8	488 (236-%48.36)	105 (8-%7.61)	15	634
2008	5	10	18	611 (310-%50.73)	96 (17-%17.70)	19	776
2009	1	9	13	320 (60-%18.75)	103 (18-%17.74)	23	487
2010	-	11	12	391 (103-%26.34)	114 (10-%8.77)	18	556

Tablo 7. İç Hastalıkları Kliniği’ne getirilen köpeklerin 2007 ve 2010 yıllarındaki karşılaştırılması

Table 7. Comparison of dogs brought to Internal Medicine Clinics between 2007 and 2010 year

Hastalık Grubu	2007		2010		2007		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%
	Köpek				Kedi			
Sindirim sistemi	165	21,65	165	21,65	53	20,70	47	21,46
Enfeksiyon	109	14,30	109	14,30	55	21,48	44	20,09
Dermatoloji	99	12,99	99	12,99	24	9,37	26	11,87
Üriner sistem	63	8,26	63	8,26	41	16,01	26	11,87
Dermatolojik enfeksiyon	108	14,17	108	14,17	-	-	-	-
Solunum sistemi	47	6,16	47	6,16	36	14,06	25	11,41
Endoparazit	36	4,72	36	4,72	18	7,03	12	5,47
Genel kontrol	37	4,85	37	4,85	6	2,34	13	5,93
Kalp	21	2,75	21	2,75	-	-	-	-
Lenfoma, tümör	14	1,83	14	1,83	-	-	-	-
Otoimmün	15	1,96	15	1,96	6	2,34	5	2,28
Davranış bozukluğu	8	1,04	8	1,04	1	0,39	7	3,19
Zehirlenme	10	1,31	10	1,31	-	-	-	-
Sinir sistemi	9	1,18	9	1,18	-	-	-	-
Endokrin sistem	6	0,78	6	0,78	-	-	-	-
Diğer	15	1,96	15	1,96	17	6,64	14	6,39
Toplam	762	100	762	100	257	100	219	100

Tartışma

Uygulamalı eğitime sahip veteriner hekimlik eğitiminde fiziki ve teknik olanakların önemli yeri bulunmaktadır². Nitekim hastanede öğrencilerin memnuniyeti oldukça iyi düzeyde saptanmış ve Merinos’taki kliniklerle kıyaslandığında bu fark kendisini daha belirgin ortaya koymuştur. Ancak, 2008 yılına göre 2009 ve 2010 yılında hastaneden memnuniyetlerinde azalma dikkati çekmiştir. Bu durum öğrencinin hastane şartlarının kanıksaması ve zaman geçtiği için eski kliniklere göre kıyaslanmanın yeterince yapılamaması ve son iki yılda uygulamalardaki esneklikten ileri gelebilir.

Hasta sahipleri açısından değerlendirildiğinde, hasta sahiplerinin üç yılda her açıdan memnun oldukları gözlenmiştir. Hasta sahiplerinin hastanenin fiziki ve teknik koşullarından memnun olmaları yanında, hekim ve yardımcı personelden de memnuniyetleri dikkati çekmiştir. Kliniklerde de hemen hemen aynı hekim ve yardımcı personelin çalıştığı dikkate alınırsa, bu durumun personelin hastanedeki çalışma şartlarının düzelmesi ile yaşadıkları memnuniyetin hasta sahiplerine yansımaları olarak değerlendirilebilir. Klinik faaliyetlerinde öğretim elemanlarının rolü yadsınamaz⁶ Tablo 4’de de görüldüğü gibi, Merinos’taki klinikleri ve hastaneyi

karşılaştıran hasta sahiplerindeki memnuniyet farkının çok belirgin olmasında, hekim ve personelden de daha memnun olmaları bu görüşü desteklemektedir.

Hasta sayıları açısından değerlendirildiğinde, hasta sayılarının 2008 yılından itibaren azaldığı dikkati çekmiştir. Hastanenin şehir merkezine uzaklığı göz önünde bulundurulursa ilk yıllarda sayının düşecek olması kabul edilebilir veridir. Ancak, daha çok gezici klinik hizmeti şeklinde muayene ve tedavi edilen büyük hayvan sayılarında azalmanın olması kayıtların düzenli tutulmamasından ve bu dönemde gezici klinik uygulamalarının haftada 2-3 günden haftada bir güne indirilmesinden kaynaklanabilir. Gezici klinik uygulamalarında hasta sayısının artması ve hastanenin hizmetlerinin tanıtılması açısından oldukça yarar sağlamaktadır^{5,9}. Özellikle 2008 yılında hastanenin çok hasta çektiği, ancak daha sonraki yıllarda sayının azalması bazı uygulamalar dolayısıyla açıklanabilir. Eski kliniklere göre hastanede muayene ve tedavi edilen diğer hayvan türü sayısında ve oranında artış gözlenmektedir. Diğer hayvan türü olarak belirtilen grubun büyük bölümünü egzotik hayvanların oluşturduğu düşünülürse, bu da egzotik hayvan kliniği konusunda deneyimli akademik personelin bulunması yanında hastanenin fiziki ve teknik olanaklarının iyi olması sonucuna bağlanabilir. Egzotik hayvan hastalıkları konusunda uzmanlaşmış kişilerin olması ve bunların verdiği eğitimlerin önemli olduğu düşünülmektedir⁷.

Hasta profillerindeki verileri değerlendirmek için, Küçük Hayvan Kliniği'nin İç Hastalıkları kayıtları 2007 ve 2010 yıllarında incelenerek muayene ve tedavi edilen köpek ve kediler karşılaştırılmıştır. Tablo 7'de görüldüğü gibi, kliniklerde 2007 yılına göre 2010 yılında hastanede enfeksiyon, kalp ve endokrin hastalıkları yönünden muayene ve tedavi edilen köpeklerin sayısında artış meydana gelmiştir. Enfeksiyon hastalıklar hariç diğer sistemlerle ilgili hasta sayılarındaki artış, daha çok özel kliniklerde çözüm bulunamayan hastaların gönderilmesinden kaynaklanabilir. Nitekim kalp hastalıklarının tanısında kullanılan teknik olanakların ve fiziki şartların iyileşmesinin bu durumda etkili olduğu ve ayrıca bu konudaki uzmanların deneyimlerinin artması ile hastanenin başvuru merkezi niteliğine kavuştuğu söylenebilir. Diğer yandan bölgedeki köpek popülasyonunun yıllar geçtikçe yaş ortalamasının yükselmesi nedeni ile bu grup hastalıklarda artışı da göz önünde bulundurmak gerekir. Yılmaz ve ark.¹⁰ aynı

kliniklerde 1990-2000 yıllarına ait değerlendirmede dolaşım sistemi şikayeti olan köpek sayısını direkt olarak verememişlerdir. Enfeksiyon hastalıklarının artması ise, bu hastaların takipleri gerektiğinden hastanenin bulaşıcı hastalıklar için hospitalizasyon olanaklarına sahip olmasıyla ilgili olabilir. Hayvan hastanelerinde biyogüvenliğe son derece önem verilmektedir³. Hastanelerin rutin olgular dışında daha çok kompleks olgulara çözüm arandığı yer olması nedeni ile⁴, 2007 yılına göre hastanede 2010 yılında genel kontrol yapılan köpekler ile endoparaziter hastalığa yakalanan köpek sayısında azalmanın olması hastane amacına paralellik göstermiştir. Tablo 7'de görüldüğü gibi, 2007 yılına göre 2010 yılında hastanede muayene ve tedavi edilen kedilerde davranış bozukluğu gösteren hasta sayısında artış görülmüştür. Bu da davranış bozukluğu alanında uzman akademisyenin olması yanında hastanede davranış kliniği bulunmasının basında yer alması ile açıklanabilir.

Hastanede hayvanlara tanı amaçlı röntgen çekimi sayısında belirgin artış olması, hastanenin açılışında satın alınan üstün özelliklere sahip dijital röntgen cihazının etkin kullanımı sonucu özel kliniklerden hasta sevk edilmesi ile açıklanabilir. Nekropsi sayısındaki artış ise; klinik hizmetleri ile nekropsi salonunun aynı mekanda bulunmasından ve nekropsi salonunun iyi fiziksel ve teknik özelliklere sahip olmasından kaynaklanabilir.

Sonuç olarak; hayvan türlerine göre yapılan yeni hayvan hastanesinin öğrenci eğitimine ve verilen klinik hizmetine olumlu katkısı olduğu görülmektedir.

Teşekkür

Bu çalışma, Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: V-2008/34).

Kaynaklar

1. Albers J.W., 2008. The future of specialty practice. J.Vet. Med.Edu., 35, 51-52.
2. Anon 2011. Standing operation procedures of EAEVE evaluation. 11-12 May 2011.
3. Benedict K.M., Morley, P.S., Van Metre, D.C., 2008. Characteristics of biosecurity and infection control programs at veterinary teaching hospitals. JAVMA, 233, 767-773.
4. Cornell K.K., 2008. Faculty expectations of veterinary students in clinical rotations. J.Vet. Med.Edu., 35, 11-13.

5. Dart B.A., Lloyd, J.W., Kaneene, J.B., Derksen, F.J., 1997. Evaluation of a practice-based ambulatory program in food animal medicine, surgery, and herd health management. *JAVMA*, 210, 1590-1594.
6. Fuentealba C., Mason, R.V., Johnston, S.D., 2008. Community-based clinical veterinary education at Western University of Health Sciences. *J.Vet. Med.Edu.*, 35, 34-42.
7. Kerwick C.M., Meers, J., Philips C.J.C., 2008. Training veterinary personel for effective identification and diagnosis of exotic animal diseases. *J.Vet. Med.Edu.*, 35, 255-261.
8. Lumeij J.T., Herrtage, M.E., 2006. Veterinary specialization in Europe. *J.Vet. Med.Edu.*, 33, 176-179.
9. Maden M., Birdane, F.M., Güzelbekteş, H., Çoşkun, A., 2004. Gezici klinik uygulamalarının eğitim ve öğretim faaliyetlerine katkısının değerlendirilmesi ve veteriner hekimlik hizmetlerinin geliştirilmesindeki etkisi, *Vet. Bil. Derg.*, 20, 21-30.
10. Yılmaz Z., Kennerman, E., Şentürk, S., Temizel, M., Aytuğ, N., 2002. Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Kliniğine getirilen kedi ve köpeklerin değerlendirilmesi (1990-2000). *Uludağ Üniv. Vet. Fak. Derg.*, 21, 23-31.